

NUODUGNAUS MOKYMOSI PRISTATYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nuodugnaus mokymosi sampratos (toliau – Samprata) paskirtis – apibrėžti savitą nuodugnaus mokinių mokymosi mokykloje sistemą. (www.iERG.net). Nuodugnus mokymasis (toliau - NM) – tai skatinantis tyrinėti vieną pasirinktą sritį/temą ištisus metus. Ugdantis svarbiausias veiksmingam mokymuisi reikalingas žinias, supratimą, gebėjimus ir praktiką. Nuodugnus mokymasis skatina mokinius ir mokytojus aktyviai mokytis be prievartos, skatina tyrinėti atsižvelgiant į tai, kuo domisi mokiniai, leidžia nevaržomai pasitelkti individualius mokymosi stilius ir vystymosi etapus, darančius įtaką mokinių sričių tyrinėjimams, ir augina mokinių pasitikėjimą savimi jiems mokantis. Šią Sampratą ar pasirinktus nuodugnaus ugdymo sistemos elementus gali taikyti valstybinė, savivaldybės ar nevalstybinė bendrojo ugdymo mokykla (toliau – Mokykla) teisės aktų nustatyta tvarka. Samprata apibrėžia Amerikoje, Australijoje, Japonijoje populiariaus ir veiksmingo nuodugnaus mokymosi filosofiją, principus ir pagrindines nuostatas, ugdymo turinio, ugdymo organizavimo ypatumus, mokytojams keliamus reikalavimus.

2. NM turėtų pasitelkti lauko, intuityviąją, gravitacinę, labirintinę ir dvasinę humanistinę pedagogikas.

3. Mokymasis tampa efektyvesnis lavinant mokinių ir mokytojų vaizduotę. Švietimo programose žinių taptų gyvybinga ir prasminga, mes vadiname šį naują požiūrį Vaizduotinis ugdymas (IE). Mes parodome, kad vaizduotė yra viena iš didžiausių mokymosi darbo kolekcijų ir kaip ji gali būti naudojama bet kokiam amžiui ir įgūdžių lygiui.

Vaizduotinio ugdymo tyrimų grupės darbas skirtas parodyti, kaip besimokančiųjų vaizduotės gali būti įprastos kasdieniniame mokymosi procese. Deja, tiek daug mokymo programos turinio yra mokomais vadovėlių, o ne tikro gyvenimo. Vaizduotinio švietimo tyrimo grupę įkūrė Kieranas Eganas. Jo vizija įkvėpė tūkstančius mokytojų visame pasaulyje apmąstyti jų kasdienę veiklą ir pasinaudoti šia nauja požiūriu į veiksmingą švietimą. Kieranas Eganas ir jo mokslininkų komanda siekia pakeisti pasaulinį mastą.

4. Nuodugnus mokymasis, taikant nuodugnaus mokymosi iniciatoriaus Amerikoje Kierano Egeno metodiką, kuri remiasi dar Platono iškelta mintimi, kad tinkamai išmokus konkrečių mokymosi formų ne tik sukaupiama daug žinių, bet ir siela nukreipiama dorybingesnio gyvenimo link. Mokytis nuodugnaus mokymosi forma – tai kiekvienam mokiniui nuodugnai, intensyviai, plačiai tirti pasirinktą temą, klasifikuoti, eksperimentuoti, analizuoti vertybinius, estetinius, medicininius, istorinius, etinius ir kitų sričių aspektus. Mokinys ugdomi intelektualines, socialiai svarbias vertybes, ugdomi įprotį ieškoti tiesos ir jos laikytis.

5. Samprata parengta, remiantis Kanados Simono Fraserio universiteto profesoriaus Kierano Egeno ugdymo filosofija, principais, turiniu ir praktine patirtimi.

6. Sampratoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme vartojamas apibrėžtis.

II SKYRIUS NUODUGNAUS MOKYMOSI (NM) FILOSOFIJA, TIKSLAS, PRINCIPAI IR PAGRINDINĖS NUOSTATOS

7. Nuodugnus mokymasis – mokymosi forma, kuri taikoma siekiant gerinti ugdymą ir išugdyti socialiai svarbias vertybes. K. Egeno parengta mokymo programa daro reikšmingą poveikį, o

įgyvendinti ją labai paprasta. NM sėkmės rodiklis, kad ji vykdoma vis daugiau Amerikos, Australijos, Japonijos mokyklų, nes plačios žinios nėra pravarčios tuo, kad joms būdingas paviršutiniškumas ir stinga svarbiausio tikrojo švietimo aspekto – išsamaus pažinimo: iš kartos į kartą mokyklose mokiniams bandoma išdėstyti kuo įvairesnes temas, kadangi ugdymo turinyje numatyta, kad iki mokyklos baigimo mokiniai bent jau susipažintų su daugeliu žmogiškojo pažinimo sričių. K. Egan teigia, kad tikrąjį švietimą sudaro ir bendrasis pažinimas, ir išsamus suvokimas. Nuodugnus mokymasis išsamų pažinimą įtraukia į pagrindinį ugdymą. K. Egan parengtoje programoje numatyta, kad mokiniai mokysis pagal įprastą ugdymo turinį, tačiau jis bus papildytas vienu itin svarbiu aspektu: nuo pat pirmųjų dienų mokykloje iki užveriant jos duris kiekvienas mokinys nuodugnai nagrinės vieną pasirinktą temą ir iki mokyklos baigimo kiekvienas mokinys pasirinkta tema sužinos kone tiek, kiek sukaupia žinių per žmonijos istoriją. Stropiai mokydamasis vieną temą, mokinys išmoks itin svarbias gyvenimą keičiančias pamokas apie erudicijos reikšmę, pasišventimo vertę ir džiaugsmą teikiantį nuodugnų dalyko išmanymą.

8. Nuodugnus mokymasis pagrindžiamas visų pagrindinių idėjų, dominuojančių švietėjiškame mąstyme pastaruosius porą amžių, aspektais ir kartu yra savarankiška idėja. Socializacijos idėja, anot K. Egan, pagrindžia NM kaip socialiai svarbių idėjų ugdymą. Iš tradicinio švietimo idėjos NM perėmė tai, kas geriausia jaunuolio protui: įvairios akademinės žinios, meniniai užsiėmimai. Iš progresyvistinio paveldo (Herbert Spencer, John Dewey, Jean Piaget) NM perėmė šiuos aspektus: būtinumą atsižvelgti į individualius mokinių skirtumus, ugdyti kritinio mąstymo gebėjimus, ugdymo turinį sudaryti atsižvelgiant į tai, kuo mokiniai domisi; mokymosi neatskirti nuo kasdieninio gyvenimo; mokinius skatinti aktyviai dalyvauti. Tačiau NM yra ir savarankiško mokymosi forma, nes skatina kaupti žinias ir mokinių tyrinėjimų, nulemtų to, kuo jie domisi, skatinimą, bet šią veiklą ir riboja, ir praplečia įgyjamos kognityvinių priemonių sekos. NM yra ne šiaip žinių trupinėlių kaupimas, o išskirtinė sistemingo supratimo rūšių sekos vystymosi priemonė.

9. Nuodugnus mokymasis tvirčiau paremtas ir visapusiškiau prisideda prie sociokultūrinės ir kultūrinės teorijos, kuri naujai pateikia Vygotskio švietimo koncepciją. NM remiamasi Levo Vygotskio požiūriu, kad mokymasis ir kognityvinių priemonių naudojimas yra vystymosi proceso varomoji jėga (kognityvinių priemonių vystymasis susijęs su savo kultūrinio paveldo studijomis), o kognityvinės priemonės visada susijusios su žiniomis.

10. NM – tai nauja žinių, suvokimo, įgūdžių ir veiksmingam mokymuisi būtinų praktinių gebėjimų ugdymosi forma, veikianti visą mokyklinį ugdymą: mokinys tyrinėdamas pasirinktą temą mokosi gamtoje, renka žinias elektroninėje erdvėje, pokalbiuose su įvairiais žmonėmis, laboratorijose, įmonėse, organizacijose, gamyklose, profesinėse, aukštosiose mokyklose, kolegijose, įvairiose įstaigose – visur, kur apie tiriamą temą galima gauti žinių.

11. NM atsirado iš ilgalaikės tyrimų programos, kuria buvo siekiama nustatyti, kaip sužadinti mokinių emocijas ir vaizduotę pasitelkiant ugdymo turinį.

12. NM išradingojo švietimo tyrimų grupė (www.iereg.net) atrado principą, kad visos žinios yra kieno nors vilčių, baimių ar aistrų ir išradingumo rezultatas, todėl nenorint, kad ugdymo turinys virstų žinių enciklopedija, prie kurios mokiniai prisiliečia tik paviršutiniškai, ugdytinius būtina išmokyti emocijų raiškos, per gyvai renkama patirtį ir žinias.

13. Nuodugnaus mokymosi tikslas – ugdyti svarbiausias veiksmingam mokymuisi reikalingas žinias, supratimą, gebėjimus ir praktiką. Siekiama, kad atsižvelgiant į Bendrąsias programas, mokiniai:

- 13.1. ugdytų savo pačių kompetenciją, o nesikliautų vien svetima kompetencija;
- 13.2. suvoktų dalyką iš esmės, iš vidaus, nesitenkintų tik atskirų faktų žinojimu – gebėtų juos susieti;
- 13.3. mokytųsi su malonumu;
- 13.4. žinias atrastų savarankiškai, per praktiką;
- 13.5. išsiugdytų bendražmogiškas vertybes per asmenines patirtis.

14. Taikant nuodugnųjį mokymą labiau individualizuojamas ugdymas, atskleidžiama mokinių asmenybė, jų gebėjimai ir tobulėjimas. Mokiniai nuodugnai mokosi jiems patiems reikalingą ir įdomią pasirinktą sritį iš pateiktų ar pasirinktų temų sąrašo.

15. Natūraliai vykdomas turinio diferencijavimas ir visi mokiniai, tyrinėdami pasirinktas nuodugnaus mokymosi temas, gali patirti mokymosi sėkmę.

16. Nuodugnus mokymasis remiasi šiais principais:

- 16.1. kompetencijos ir aiškinimosi, kaip veikia žinios;
- 16.2. mokymosi malonumo (mokymasis nepriverstinis);
- 16.3. vaizduotės stimuliavimo (vaizduotės pagrindas – žinios);
- 16.4. savarankiško išmokimo (projektai ir socialinės veiklos);
- 16.5. savasties pajutimo (žinios padeda suvokti savo žmogišką esybę);
- 16.6. kiekvienos temos neišsemiamumo suvokimo (praturtinamas mokymo procesas);
- 16.7. kognityvinių strategijų perėmimu ne tik iš rašytinių, bet ir iš žodinių kultūrų (suprantamas žmonių mąstymas).

17. Nuodugnaus mokymosi pagrindinės nuostatos:

- 17.1. ugdymas grindžiamas įprastu ugdymo turiniu, papildytu nuodugniu giliu vienos pasirinktos temos tyrinėjimu;
- 17.2. tema nagrinėjama nuo 0 klasės iki mokyklos baigimo.
- 17.3. mokomasi įvairiose kintančiose aplinkose.
- 17.4. kiekvienas mokinys pasirinkta tema sužino tiek, kiek sukaupia žinių per žmonijos istoriją, mokiniai tampa tyrinėjamos srities specialistais, aktyviais mokymosi dalyviais.
- 17.5. mokinys išmoksta itin svarbiam gyvenimą keičiančiam pamokas apie erudicijos reikšmę, pasišventimo vertę ir džiaugsmą teikiančią nuodugną išmanymą.
- 15.6. mokantis bendradarbiaujant, tyrinėjant kuriamos įvairios besimokančios bendruomenės.

III SKYRIUS NUODUGNAUS MOKYMO(SI) TURINYS

18. Ugdymas mokykloje pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas grindžiamas Bendrosiomis programomis, į kurias integruojamas nuodugnaus mokymosi turinys. Tai paprasta naujovė, galinti keisti mokymą. Nuodugnaus mokymosi turinį sudaro privalomas bendrojo ugdymo turinį papildantis nuodugnus temos tyrimas:

- 18.1. Ištyrus mokinių nuodugnaus mokymosi poreikius, per specialią ceremoniją mokinys paskelbia sritį ir jam įteikiamas jos simbolis bei aplankas medžiagai kaupti – veikla prasideda pokalbiais su kitais mokiniais apie gautą ypatingą asmeninę temą, tėvų, vyresnių mokinių, pažįstamų

klausinėjimu. Pildomas aplankas, į kurį dedami piešiniai, iškarpos, užrašai, nuotraukos ir kita medžiaga pasirinkta tema ir pradedama klasifikuoti sukaupta medžiaga, vyresni mokiniai konsultuoja mažesnius. Tokias pačias temas turintys buriasi į grupes ir dalinasi.

Mokytojai/mentorai pasiūlo tolesnių tyrinėjimo kryptių. Vyksta vieši pristatymai. Vyresni mokiniai pradeda kurti internetinį skaitmeninį aplanką: pertvarkant gausėjančias sukaupias žinias, ugdomi vis sudėtingesni klasifikavimo ir tvarkymo įgūdžiai bei kiti susiję gebėjimai; mokslo metų pabaigoje sudaromas pvz. dešimties mėgstamiausių per metus atrastų dalykų sąrašas.

18.2. Pastebėta, kad ilgiau pasigilinę vyresni mokiniai apie savo sritį (temą), kaip teigia K. Eganas, dažniausiai žino daugiau negu mokytojai. Padedantys sudaryti aplankus, mokiniai skatinami jungtis prie įvairių internetinių forumų, susijusių su jų tema – kuriami tinklalapiai, kuriuose mokiniai dalijasi savo žiniomis ir pristatymais; taip pat pagalbos ieškoma įmonėse, įstaigose, profesinėse ir aukštosiose mokyklose, mokinių darbai (tyrimų schemas) iškabinami parodose mokykloje, mieste, respublikoje – mokiniai tokiu būdu propaguoja ne tik nuodugnę mokymąsi, bet ir mokymąsi apskritai, patiriant sėkmę. 18.3. Devintoje-dešimtoje klasėje mokiniai pagal pasirinktą sritį rengia temų aplankus parašo baigiamąjį projektinį (tiriamąjį arba kūrybinį) nuodugnaus mokymo turinio darbą, Mokyklos pasiūlytomis ar pačių pasirinktomis temomis ir pagal Mokyklos nustatytus reikalavimus. Šie darbai pristatomi mokyklos organizuojamoje Kauno apskrities Jaunųjų mokslininkų konferencijoje, darbus vertina ir komentuoja netgi aukštųjų mokyklų dėstytojai, tėvų atstovai ir kt. svečiai.

18.4. Nuodugnai besimokančiųjų dėka mokykla tampa daugybės sričių kompetencijos centru: mokiniai rengia temų pristatymus visai mokyklos bendruomenei; organizuoja renginius „Klausk eksperto“, skirtus kitiems mokiniams, tėvams ir visuomenei; rengia radijo laidas, į kurias galima skambinti; organizuoja jaunųjų mokslininkų konferencijas ir dalyvauja seminaruose bei konferencijose aukštosiose mokyklose.

19. Svarbu, kad mokinys kuo ilgiau išbūtų vienoje Tyrinėjimo srityje.

20. Etapiškai mokiniai atlieka nuodugnaus mokymo turinio darbą (mokslinį, tiriamąjį arba kūrybinį), susijusį su būsima studijų (karjeros) kryptimi, pasirinktomis temomis ir pagal Mokyklos nustatytus reikalavimus. Šie darbai pristatomi mokyklos organizuojamoje Kauno apskrities Jaunųjų mokslininkų konferencijoje arba Jaunųjų mokslininkų konkursuose šalyje.

21. Nuodugnaus mokymosi dalykų integralumas:

21.1. Dalykų mokytojai, rengdami ilgalaikius teminius planus, papildo ugdymo procesą įvairių mokslo sričių aktualiomis temomis, skatinančiomis išsiugdyti visą pažintinių gebėjimų spektrą.

21.2. Dalykų mokytojai planuodami ir organizuodami pamokas remiasi mokinių sukaupia patirtimi ir žiniomis iš nuodugnaus mokymosi srities. Mokiniai rengia užduotis, pristatymus, pateikia informaciją iš pasirinktos srities per pamokas.

21.3. Mokykloje 2 kartus per mėnesį organizuoja nuodugnaus mokymosi pamokas pagal mokinių pasirinktas sritis, kurios vyksta ne pagal klases, o pagal mokymosi sritis. Pamokos planuojamos kiekvieną mėnesį ir numatomos mokyklos veiklos plane.

21.4. Mokiniais teikiama ne tik mokytojų, bet ir karjeros specialistų, socialinių partnerių pagalba.

21.5. Mokiniai kartu su mokytojais, tėvais (globėjais), socialiniais partneriais rengia etapais individualų nuodugnaus mokymosi planą pagal Mokyklos nustatytą tvarką.

21.6. Mokiniai susiranda kartu su mokytojais/mentoriais socialinius partnerius nuodugnaus mokymosi erdvėms.

21.7. Mokykla pasirašo bendradarbiavimo sutartis su socialiniais partneriais dėl nuodugnaus mokymosi galimybių ir sąlygų sudarymo mokiniams.

21.8. Pasirinkta sritis yra integruojama į ugdymo programų ugdymo turinį pagal poreikius.

22. Nuodugnaus mokymosi tema turi išstisus mokymosi metus skatinti įvairiapusiškus tyrinėjimus, todėl privalo atitikti tam tikrus kriterijus:

22.1. išsamumo – apimti daug tarpdisciplininės medžiagos;

22.2. nuodugnumo – skatinti pažinti temą „iš vidaus“, sužinoti jos ribas ir kraštutinumus;

22.3. įsitraukimo – sudominti, persmelkti savo medžiaga, uždegti tolimesnei veiklai.

IV SKYRIUS NUODUGNAUS MOKYMOŠI ORGANIZAVIMO YPATUMAI

23. Ugdymo (-si) procesas yra:

23.1. integralus, pasireiškiantis transdisciplininiais integracijos metodais (tyrimo įgūdžiais, mąstymo modeliais) – suderinamos humanitarinių, tikslųjų, socialinių, gamtos mokslų ir menų, sporto, judėjimo ugdymo turinio programos;

23.2. besiremiantis sąveika – tikslingai derinami tradiciniai ugdymo metodai su inovatyviais, lavinantys įvairius asmens intelektus;

23.3. grindžiamas aukštesniųjų mąstymo gebėjimų ir problemų sprendimo reikalaujančia projektine mokslinė, tiriamąja bei kūrybine veikla;

23.4. įgyvendinamas per pažintinei, kultūrinei, projektinei veiklai skirtas ugdymo proceso dienas, formalųjį ir neformalųjį švietimą. Mokykloje organizuojamos Nuodugnaus mokymosi dirbtuvės „Jaunojo išradėjo laboratorija“ ir t.t.

24. Organizuojamos apskrito stalo diskusijos, kaip sekasi nuodugnai mokytis, teikiama/ ieškoma pagalbos iškilus sunkumams .

25. Nuodugnaus mokymosi ugdymo turiniui įgyvendinti pasitelkiami aukštųjų mokyklų, verslininkų, tėvų intelektualiniai ištekliai.

26. Iki 20 procentų Nuodugnaus mokymosi, ugdymo dalykams skirtų pamokų organizuojama įvairiose edukacinėse erdvėse už mokyklos ribų, gamtoje, mokslo įstaigose, aukštosiose mokyklose, tėvų darbovietėse pagal partnerystės programas.

27. Ugdymo kokybė užtikrinama nuolatiniu pasiekimų ir pažangos vertinimu bei įsivertinimu:

27.1. sukuriama kiekvieno mokinio ugdymo (-si) stebėsenos, įsivertinimo ir pagalbos sistema, mokiniai kuria temos portfolio;

27.2. mokytojai/mentoriai veda individualius pokalbius su mokiniais, jų tėvais, dėl nuodugnaus mokymosi sėkmės;

27.3. ugdymo procese ir nuodugnajame mokymesi vertinama mokinio pažanga – atlikus pasirinktos srities pristatymą ir pateikus rekomendacijas (Mokyklos pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka);

27.4. mokiniai metų pabaigoje atsiskaitydami už nuveiktą darbą pasiekia tam tikrą lygį (pagrindinis, aukštesnysis ir aukščiausias), kuris nustatomas pagal mokyklos priskirtus kriterijus.

V SKYRIUS REIKALAVIMAI MOKYTOJAMS/MENTORIAMS/ŠAVANORIAMS

28. MOKYTOJAI/ MENTORIAI / ŠAVANORIAI:

- 28.1. vadovaujasi Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Gerosios mokyklos koncepcija, Ilgos dienos mokymosi koncepcija, humanistinės pedagogikos manifestą, gerosios mokyklos koncepciją, mokytojo garbės kodeksą ;
- 28.2. veikloje ir gyvenime vadovaujasi dvasinėmis humanistinėmis nuostatomis ir jas įgyvendina ugdymo procese;
- 28.3. pedagoginėje veikloje vadovaujasi K. Egano nuodugnaus mokymosi principais ir nuostatomis, išdėstytais 14. ir 15. punktuose;
- 28.4. geba veikloje įgyvendinti nuodugnaus mokymosi ir ugdymo paradigimų sąveiką, nuolat domėdamiesi švietimo naujovėmis ir diegdami jas praktikoje;
- 28.5. atviri naujovėms ir pokyčiams, profesionalūs, lyderiai;
- 28.6. nuolat tobulina nuodugnaus mokymosi profesines, dalykines kompetencijas, dalyvaudami mokyklos organizuojamuose renginiuose arba rekomenduojamuose seminaruose, studijuodami K. Egano veikalus ir pagal galimybes bendradarbiaudami su nuodugnųjų mokymąsi įgyvendinančiomis Amerikos, Japonijos, Australijos mokyklomis.
- 28.7. Apibendrina ir reflektuoja savo pedagoginę patirtį Mokykloje rengiamose Metodinės dienos renginiuose, konferencijose, seminaruose.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Mokyklos bendruomenės nariai bendromis pastangomis kuria prasmingą ugdymo(si) procesą, skatinantį reflektvų, kritinį, kūrybinį mąstymą bei su juo susijusias socialines veiklas.

30. Nuodugnaus mokymosi forma - skatinamas ir palaikomas mokyklos bendruomenės aktyvumas, jos narių lyderystė, paremta K.Egano nuodugnaus mokymosi teorija ugdymui kurti ir įgyvendinti.

31. K.Egano nuodugnus mokymasis įgalina sėkmingai ugdyti(s) harmoningą asmenybę – tokios asmenybės kuria tvirtas šeimas/ socialinę gerovę, išlaiko, tęsia ir kuria tautos identitetą, garsina valstybę kūrybiniais, moksliniais laimėjimais ir pasiekimais.

<http://www.alternatyvusisugdymas.lt/index.php/biblioteka/skaitiniai/154-kokios-alternatyvos-siulomos-svetur>

Mokyklos ideologija – Mokykla ne tik mokytis, bet ir vystytis, augti. Raginti vaikus mokytis vieniems iš kitų, skatinti mąstyti, išlaisvinti vaiko kūrybines galias suteikiant erdvės spontaniškai išraiškai. Tikėti vaiko beribiškumu, padėti pastebėti kiekvienam vaikui savo pažangą. Ugdant vaikų savarankiškumą neleisti ugdytojams dominuoti, bet skatinti būti pagalbininkais lygiaverčiame santikyje. Daugiausia dėmesio skirti ne rezultatui, bet mokymosi procesui, išgyvenamam momentui. Vaikai neturi būti kritikuojami, bet ieškoma už ką pagirti, paskatinti, apkabinti, padrašinti, paspausti ranką, į ausį ar garsiai pasakyti, kad didžiujiesi jo pastangomis, kad nustebino jis savo sprendimais. Vadovautis sėkmingo ugdymo, mokymosi metodais, kurie inicijuos aukštą kūrybinio proceso kokybę ir kritiškai mąstančio asmens ugdymą.

Aukščiausias mokyklos tikslas – formuoti vaiko emocinį- estetinį ir moralinį- dvasinį santykį su realia aplinka. Tokiu būdu vaiko asmenybės vystymesi „užkurti“ daugelio psichinių procesų:

dėmesio, smalsumo, motyvacijos, analizės, lyginimo, emocijų, mąstymo, spalvos jutimo, tikslo siekimo, atminties, valios, kūrybiškumo, pojūčių, vaizdinio mąstymo ir kt. procesus. Į mokymosi visą gyvenimą procesus įtraukti ir tėvus mokantis aukštesnių tėvystės įgūdžių.

Svarbiausia šalia akademinių disciplinų vaikus išmokyti tarpusavio santykių. Iš pat vaikystės atrasti sau ir kitiems laimės šaltinius. Dėsime pastangas kartu su tėvais užauginti vaiką gerbiantį savo šaknis, veiksnių, savarankišką, sąmoningą, įgyjusį dvasinės išminties, turintį gyvenimo tikslą, gebantį save harmonizuoti, pasitikintį savimi, gebantį gerbti kitus nepaisant skirtumų, mokantį naudotis ir valdyti visas savo emocijas, gebantį liūdėti, bendrauti ir spręsti problemas. Išmokyti vaikus gyventi laimingai, nesuteikiant skausmo nei sau nei kitiems, teisingai įvertinant malonumus ir turtą; gyventi be prietarų ir sukaupti dėmesį į aukščiausią siekį – nuolatinį savęs pažinimą. Mokyti vaikus valdyti savo norus, matyti ir jausti kitą žmogų. Rūpintis, kad vaikų sąmonėje susiliėtų į vieną trys sąvokos „sunku“, „nuostabu“, „reikia“. Vaikus nuo ankstyvo amžiaus suorientuoti atsakingai motinos ir tėvo pareigai.

Mokykla vadovausis nuostatomis - Vaikas: Reiškiny. Beribis, Išminties įsikūnijimas, Misija, Energija.

Svarbu, kad vaikas galėtų atsakyti kas aš esu, ką čia veikiu, kur link einu?

Visų pirma ugdyti mokinių pasitikėjimą savimi ir pasiaukojimą, kad jie galėtų daugiau duoti visuomenei negu imtų iš jos ir padėti jiems suvokti savo dvasios vienovę su amžinuoju Absoliutu. Vaiko asmenybės pilnatvei yra būtini ne tik matematiniai ir lingvistiniai, bet ir muzikiniai, erdviniai, gamtiniai, egzistenciniai, dvasiniai, doroviniai gebėjimai. Visavertę asmenybę ugdysime tobulindami visus intelektų tipus – mokyti samprotauti, suvokti regimąjį pasaulį ir erdvinę jo ypatybes, stebėti gamtos reiškinius, suvokti dėsningumą ir ritmą, gerbti žmogaus gyvybę ir gyvenimą.

Mokymosi procese vertinamas spontaniškumas, laisva idėjų tėkmė. Viskas vienovės junginyje „galva- širdis- rankos“ ir „mintis, žodis ir veiksmas“. Nuo pat pirmos dienos mokykloje vaikai yra mokomi valdyti savo protą ir emocijas per tylos minutes, meditacijos valandėles, per pirmąją rytinę dvasingumo pamoką. Mokykloje nėra nei „blogų, nei „gerų“ mokinių. Visi perspektyvūs.

MOKYKLOS ĮSIPAREIGOJIMAI VAIKUI:

1. Patenkinti sąmoningumo troškulį.
2. Patenkinti dvasinį smalsumą(gyvenimo prasmė, išmintis)
3. Padėti suprasti ir harmonizuoti save
4. Auginti ir išsaugoti savivertę
5. Padėti suprasti savo emocijas ir gebėti į jas žiūrėti.
6. Mokyti, kaip liūdėti ir t. t.
7. Mokyti spręsti bendravimo problemas
8. Mokyti priimti savo ribotus sugebėjimus
9. Mokyti iš klaidų, vietoj to, kad susigėsti.

10. Išmokyti vaiką kelti sau ir gyvenimui klausimus?
11. Žinias gebėti naudoti projektinėse veiklose.

MOKYKLOS UŽDAVINIAI

1. Pastebėti kiekvieno mokinio asmenybę, unikalias jo savybes, gebėjimus ir lūkesčius.
2. Legalizuoti jausmus – mokytis atpažinti, priimti, kalbėtis apie juos ir tinkamai išreikšti.
3. Dražinti mokinius klausti- ne tik atsakyti, laukti klausimų- o ne tik teisingų atsakymų.
4. Sukurti tokią aplinką, kurioje būtų vietos skleisti visoms taurioms mintims ir idėjoms, gerbti mokinių smalsumą ir vaizduotę.
5. Peržengti vadovėlių, klasės, mokyklos, švietimo ribas ir kurti įvairias, įkvepiančias, kintančias mokymosi aplinkas.
6. Mokinius skatinti ne tik klausyti, skaityti, skaičiuoti, bet ir patirti, ragauti, lytėti, uostyti, išgirsti, judėti – mokytis visais kūnais.
7. Raginti mokinius nebijoti bandyti, suklysti ir kiekvieną patirtį apmąstyti, įsisąmoninti.
8. Mokyklos funkcija ne tik sukurti aplinkas vaikams mokytis, bet ir susitikti, tobulėti, žaisti.

Vizija

Kodėl mes tai darome? Kokio ilgalaikio tikslo siekiame?

ŽGM mokykla būtų viena iš švietimo sistemą papildančių visuminio ugdymo alternatyvų- mokymas pačiu gyvenimu mišraus amžiaus vaikų bendruomenėje.

Natūralios gamtos apsuptyje, laukia ir klasėje, vyks **dvasinės humanistinės pedagogikos principais grindžiamas ugdymas- pačiu gyvenimu**. Kurio struktūra, valdymo būdai, darbo organizavimo principai bus grindžiami **socialinės darnos principais**: kultūriniam gyvenime vyraus **laisvės** principas, socialiniame gyvenime **teisingumo** principas, finansuose/ versle **brolybė**. Kasdieninėje veikloje, moraliniuose principuose, tarpusavio susitarimuose, darbų įgyvendinimų srityse visiems galios **lygybės principas atsiskaityti už kokybiškai ir sutartu laiku atliktą įsipareigojimą**.

Mokykloje bus viena klasė, galės mokytis iki 35 vaikų nuo 6- 16 metų. Ateityje bus suformuota dar viena mokinių klasė. Bus išvažiuojamosios pamokos su mokyklai priklausančiu autobusu. Kai vieniems vaikams bus išvykstančios pamokos, tai kiti tam tikromis dienomis mokysis mokyklos aplinkose.

Ugdytojams kaip menininkams, kuriant ugdymo modelį, metodus, procesą bus suteikta kurybinė **laisvė (nenukrypstant nuo pagrindinių nuodugnaus ugdymo tikslų)** pasirinkti su kiekvienu vaiku individualų ryšio užmezgimo metodą. Vaikus dražinti, įkvėpti, sukurti bendrą saugią ugdymosi aplinką atitinkančią vaiko individualumo ir amžiaus tarpsnio poreikius. Tėvai priimami, kaip svarbūs ugdymo proceso generatoriai tai pat prisiimantys atsakomybę už mokyklos socialinio gyvenimo gerovę ir materialinę gerovę. Bendravimas tėvų , vaikų ir ugdytojų paremtas **brolybės** principu.

Į mokyklos klasę priimami visų tėvų vaikai nuo 6 iki 16m. sutinkantys su mokyklos principais. Darbas organizuojamas besiremiant panoraminiu mąstymą/matymu ir visuminiu pasaulio suvokimu pagal vidaus darbo tvarkos taisykles, viziją, misiją ir ugdymo gaires, humanistinės pedagogikos manifestą, gerosios mokyklos koncepciją, mokytojo garbės kodeksą.

Bus atsisakyta vaikų gradavimo pagal amžiaus grupes, diktatūros, gniuždymo, nudrąsinimo, nugalinimo. Gerbiant žmogiškąjį orumą kiekvienas vaikas dieviškas pasiuntinys, individualybė. Visų pirma svarbu ugdyti laisvą kūrybišką mintį, bet ne tik atmintį, atverti kiekviename vaike glūdinčius išminties klodus. Leisti žmogui laisvai savo tempu domėtis, jausti, mąstyti, svajoti, patirti.

Skatinsim gerbti, pripažinti savo potyrius ir juos perteikti piešiant, vaidinant, kalbiškai interpretuojant. Žinant, kad ilgalaikę naudą žmogui duoda tik tas turinys kuris gimsta vidiniame pasaulyje, o ne išorėje su negyva medžiaga nestabdysime asmenybės augimo. Dvasioje gimusi medžiaga skatins asmeninį ir visuomeninį augimą, formuos kilniom savybėmis grystą charakterį. Ugdytojas ne tam, kad skiepytų idėjas ir normas, o kad sukurtų tinkamą ugdymosi aplinką, parodytų kryptį, skatintų kritiškai mąstyti, ruoštų kilniam gyvenimui. Vaikai gaus iš suaugusių nuorodas kas yra gera, o kas yra bloga, kad galėtų teisingai pasirinkti. Ugdytojai bus reiklūs sau mokys savo pavyzdžiu, o ne moralizuojant. Vaiko asmenybės ugdymas nebus paliekamas savieigai, kad jis nepaskęstų žalingų pasirinkimų jūroj. Veiks stipri prevencinė priemonė (visiems ir dideliems ir mažiems susitelkus) - diskusijos, susirinkimai pilni išmintingų argumentų, padedantys patiems vaikams teisingai koreguoti pasirinkimus, elgesį. Vaikus įkvėps drąsiai žvelgti į sunkumų, juos svarstyti, ieškoti sprendimų, nuosekliai aptarti sprendimų žingsnius. Ugdymo metodika „pačiu gyvenimu“ užduos vaikams klausimus apie amžinuosius gyvenimo procesus visam gyvenimui, taip išryškindama vertybių, gebėjimų, o ne vien akademinų žinių suteikimą. Vaikai bus mokomi būti savimi, vienas su kitu taikiai sutarti, gerbti skirtingumą.

Atsižvelgus į ugdytinių poreikius ir ugdymo planą gali būti įtraukiama papildoma ugdomoji veikla (pvz. muzikinis ugdymas, tautiniai šokiai, tautinės dainos, euritmija, botmerio gimnastika, meditavimo praktikos, dailė, teatro terapija, cirko užsiėmimai, daržų priežiūra, valgio gaminimas, logopedo paslaugos, įvairūs amatai ir kt.). Ugdymo planą galima koreguoti atsižvelgiant į konkrečius vaikų poreikius ir ugdymo turinio tobulinimą.

Ugdytojai savo santykio su vaiku neapribos siaura vertinimo metodika, bet stebint, dienos proceso eigoje iškels kiekvieno vaiko atitinkamose situacijose pasireiškusius gebėjimus ir įgūdžius kasdienėje veikloje. Vaikų stiprybės, talentai, pasiekimai pačio prieš save bus pateikiami kūrybiškai įvairiomis formomis: žodžiu arba raštu. Vakaris/ savaitgaliais mokykloje vyks įvairios veiklos, suaugusių mokymas pasitelkiant seminarų praktiką, savigalbos grupes, darbo terapijos užsiėmimai, sociokultūrinis ugdymas ir kt. turiningas laisvalaikio praleidimas.

Misija

Turi atsakyti į klausimus:

Kodėl mes tokie esame? Mūsų išskirtinumas? Jeigu mūsų nebus ko truks visuomenėje?

Tai nevalstybinė mokykla, papildanti švietimo sistemą. Vyksta mokymasis gamtoje ir iš gamtos. Ugdomoji veikla grindžiama vertybėmis: drąsa, tiesa, dora, ramybe, meile, taikumu, skaistumu. MOTO: būti čia ir dabar, matyti, sakyti, veikti. Mokyklos ideologija diegiama puoselėjant vaiko prigimtinių norų pažinti save, pasaulį kuriame gyvena, per praktinį nuodugnų mokymąsi- kitų mokymą, tyrinėjimą, bendravimą, bendradarbiavimą, sociokultūrinės veiklas. Svarbiausia auginti laimingą, sveiką, pasitikintį savimi, linkusį bendradarbiauti, mylimą ir mylintį vaiką. Suformuoti gerus visą gyvenimą besitęsiančius ryšius. Išmokyti vaiką būti atsakingu suaugusiuoju. Padėti berniukui užaugti atsakingu vyru, mergaitei užaugti atsakinga moterimi.

Vaikams kuriamos tradicijos, kurios padeda jiems lengviau orientuotis laike, atsiranda darnus ritmas. Nes dabar vaikai yra labai išsiblaškę, išsibalansavę. Daug visokių tarptautinių, kosmopolitinių dalykų ir jiems nėra tokio ritmo – kas vyksta žiemą, rudenį, pavasarį, vasarą. Svarbu suprasti, kad yra gamtos ritmas, viskas vyksta ratu – išeina ir sugrįžta. Per visas tradicijas ir simbolius vaikams aiškiname apie gamtą, pasaulėžiūrą, santykius šeimoje. Mokytojų leitmotyvas – daugiau gerumo, žmogiškumo, tikėjimo mokiniu, kuo mažiau įsakinėjimo, prievartos. Rūpinamasi vaiko dabartimi ir ateitimi, sujungiamas materialumas ir dvasingumas, žemė ir kosmosas, kasdienybė ir vaiko individualūs gyvenimo tarpsniai.

Mokytojai vaikus ugdo su didžiuliu atsakingumu, nes, anot Rudolfo Šteinerio, „vaiko akimis į mus žvelgia Dievas, ir mes dalyvaujame šventose vaiko ugdymo mišiose.“ Susivokusio pedagogo mokymo ir auklėjimo metodika kyla ne iš formaliai išminktų teorijų, o iš neišsenkančio vidinio šaltinio.

Mokyklos veikla vaikams ir jų tėvams leidžia, individualiu tempu augti, atradinėti save, kurti ir skleisti. Bendruomeniniai santykiai be skubėjimo, konkurencijos ir streso. Vyksta daug bendruomenę vienijančių prasmingų švenčių, muzikinio, meninio lavinimo; vaikai gauna žymiai daugiau tiesioginio dėmesio iš ugdytojų, mato gerus suaugusiųjų tarpusavio santykių pavyzdžius, jiems ugdymas pateikiamas kūrybiškiau per lietimus ir jutiminį pajautimą, pasitelkus įvairesnius mokymo būdus: kintančias erdves, žaidimus, ritmą, meną, sąlytį su gamta, teatro terapiją. Tėvų ir ugdytojų yra nuolat derinamas atsakomybės pasidalinimas vaiko ugdymo procese. Pagrindiniai ugdymo elementai atsakingai planuojami kartu su vaikais. Vaikai neverčiami skubėti gali daugiau įsisąmoninti, įsigilinti, kiekvienam užtenka individualiai laiko, kad atsivertų sąmonės laukas „kiekvienas pajustų ryšį su praktiniu patyrimu ir galėtų savu individualiu tempu „virškinti“ informaciją. Ugdant vaikus atsižvegiama į vaikų amžiaus tarpsnius. Šio ugdymo metodikos daug plačiau žvelgia į žmogaus raidos aspektus, ugdymo procese remiamasi, socialinės darnos trinarystė- mąstymu, jausmais ir valia. Ugdymo filosofija remiasi visuminiu vaiko –žmogaus paveikslu, kurį sudaro keturi struktūriniai elementai: fizinis, eterinis, astralinis ir Aš kūnai. Šie keturi žmogaus esybės nariai yra tarpiai susiję su keturiomis stichijomis: žeme, vandeniu, ugnimi ir oru. Visose ugdymo veiklose atsispindi šie dvasiniai principai. Kasdieniai vaikų išgyvenimai mokykloje įvairiapusiškiasni, visapusiškiasni, besiremiantys mąstymo, žvilgsnio, jausmų ir veiksmų ekologija.

Mokykloje talkininkauja tėvai (praėję mokymus), savanoriai, studentai, psichologai, pedagogai, socialiniai pedagogai, socialiniai darbuotojai, psichoterapiautai ir įvairių kitų profesijų atstovai. Vaikus supa natūrali gamta, gerų vibracijų muzika, vaizdinės priemonės, jauki aplinka, dvasingumą skatinanti atmosfera, daug natūralių ekologinių priemonių. Didžiulis dėmesys skiriamas vaikų pojūčių ugdymui ir jausmų išraiškai, vaiko ypatumams, menui, ritmui ir praktinei veiklai. Visa tai pratina ir mažą ir didelį nepraslysti reiškinį paviršiumi, moko susitelkti, formuoja amžinųjų vertybių studijavimo įgūdžius.

Mokymosi procese būnama daug gryname ore su tikslu parodyti kiekvieno reiškinio sąsajas, žmogaus išskirtinumą ir sąlytį su gamta.

Siekama, kad vaikai kuo vėliau pradėtų naudotis kompiuteriu, kuo mažiau žiūrėtų TV, nes tai susiję su bendravimo ir kitomis problemomis. Teigiama: kompiuteris tai priemonė-mašina, kuria be tam tikro subrendimo negalima naudotis.

Ne tiek svarbu, kad vaikas sukauptų daug informacijos, kiek tai, kad jis išsiugdytų savarankiško mokymosi įgūdžių, išmoktų orientuotis gausioje informacijos jūroje, pajustų priežasties ir pasekmės skonį, perprastų gyvenimo pagrindinių principų esmę.

Ugdytojai minimaliai mokiniams siūlo iš anksto paruoštas pratybų užduotis, palieka daugiau laisvės kūrybinei išraiškai.

Ugdymo pagrindu visose disciplinose laikoma visuminė vaiko pojūčių sistema. Kiekvienam žmogui reikia duoti tiek paslaugų, kad jis savo individualiu vystymosi tempu, kiek tik jam įmanoma, galėtų vystytis ir skleisti. Ugdytojai, savanoriai, studentai, kiekvienam vaikui skiria tiek dėmesio, kiek jo reikia, kad vaike atsiskleistų stiprybės, talentai, kuriuos šiuo periodu būtina vystyti. Informacijos didėjimo problemą stengiamasi išspręsti mokant pasirinkti kas šiandiena yra svarbiausia. Gyvenimo įvairovė pamatymas- būtinas visuminio pasaulio suvokimui. Ugdytojai siekia, kad kasdienė patirtis būtų prasminga ne tik vaiko dabarčiai, bet ir ateičiai. Nauja patirtis pateikiama ne "sukramtyta", bet leidžiama vaikui pačiam "skanauti" atrasti. Stengiamasi neužspausti vaiko žinių troškulio, suteikti galimybę patirti atradimo džiaugsmą.

Į mokyklą priimami skirtingo amžiaus (6-16m.), gabumų ir galimybių vaikai, nes nepaisant visų skirtumų, vaikai mokomi darniai gyventi ir dirbti kartu, pasitarnauti šalia esantiems, surasti juos vienijančius dalykus. Sveiki ir darnūs socialiniai santykiai tampa įgūdžiu ir vertybe vaikų dabarčiai ir ateičiai. Asmenybės raidą palankiai veikia draugiška socialinė apsuptis, vaikai vieni iš kitų ir iš suaugusių mokosi pakantumo, empatijos, suvokia, kad kiekvieno skirtumai yra verti pagarbos. Vaikai ugdomi ekumenizmą skleidžiančia dvasia. Žadinamas suvokimas, kad gyvybiškai svarbu išmokti darniai gyventi kartu su kitais ir niekam nekenkti.

Kiekvieno požiūris ir nuomonė yra vienodai svarbūs ir niekas neturi pasyviai pasiduoti grupės įtakai.

Mokymo organizavimas atsižvelgia į kasdienes procesus, visų pirma mylima, drąsinama, ugdoma po to mokomasi. Geroje atmosferoje vaikai mokosi kosminiu greičiu.

Tėvai ir ugdytojai rodo gerų tarpusavio santykių pavyzdį, ieško bendrumo skirtingume, nuolat tobulėja, mokosi dialogo kultūros, vengia asmeninių ambicijų, rūpinasi mokyklos dabartimi ir ateitimi.